

اجرای آراء خارجی در پاکستان

◀ ترجمه: فهیمه فرهوشی

یک تصمیم مهم در رابطه با یک پرونده توسط دادگاه عالی کراچی گرفته شده است مبنی بر اینکه آیا حکم صادر شده توسط یک دادگاه خارجی تحت حقوق خصوصی بین المللی به موجب بخش ۴۴A از قانون آیین دادرسی مدنی سال ۱۹۰۸ قابلیت اجرا دارد یا خیر و در صورت اعتراض، آیا عدم ارائه تأمین، مشکل ساز نخواهد بود؟

شواهد مربوط به این پرونده حاکی از آن است که در ماه ژوئن سال ۱۹۸۹، خواهان ها طی دعوی که علیه خوانده اقامه نموده اظهار داشته اند که خوانده در مورد فروش اموال غیرمنقول خویش در هاید پارک لندن به خواهان ها، با آنها به توافق رسیده است. به موجب این توافق میان طرفین، لازم بوده است که مبالغ مشخصی از طریق هزینه خدمات قرارداد اجاره توسط خوانده به خواهان ها پرداخت گردد که علیرغم انجام خرید و فروش در ماه مه ۱۹۸۶، این پرداخت ها صورت نگرفته است. شرکت خواهان در دادگاه بریتانیا اقامه دعوی نموده و حکم احضار طرفین که هر دو ساکن پاکستان می باشند صادر گردید. پس از آن دادگاه بریتانیا به نفع خواهان اقدام به صدور رأی نمود.

خواهان ها درخواست اجرای حکم را بر اساس بخش ۴۴A قانون آیین دادرسی مدنی از دادگاه عالی کراچی نموده اند. خوانندگان نسبت به آن اعتراض نموده اند لکن یک قاضی مستقل دادگاه عالی طی حکمی اعلام نمود که اعتراضات قابل استماع نخواهند بود مگر اینکه معترضین به موجب قانون آیین دادرسی مدنی پاکستان، تأمین ارائه نمایند. خوانندگان نسبت به این حکم در هیئت حل اختلاف اعتراض نمودند، این اعتراض مورد پذیرش قرار گرفت و به موجب یک رأی، حکم صادر شده توسط قاضی مستقل نقض گردید و موضوع جهت رسیدگی مجدد به نزد قاضی مستقل اعاده شد. پس از اعاده، قاضی مستقل در زمان استماع درخواست اجرا متوجه گردید که هیئت استیناف در مورد لزوم ارائه تأمین بر طبق قانون آیین دادرسی مدنی، تصمیم اتخاذ نموده است از این رو قاضی اقدام به بررسی تأثیرات عدم ارائه تأمین در پرونده نمود. بنابر تصمیم دادگاه، ارائه تأمین مقدم بر اعتراض به اجرای هر نوع حکم مالی از جمله احکام دادگاه های خارجی می باشد و لذا اعتراض خوانده قابل استماع نخواهد بود.

در مورد این پرونده، توجه دادگاه را به نظریه یک کارشناس به شرح ذیل جلب می نماید:

” بنا بر تصمیمات اتخاذ شده در مورد موضوع تا کنون، بی تردید شرایط متفاوت ذکر شده در بالا، پرونده های احتمالی که در آنها یک دادگاه خارجی دارای صلاحیت بین المللی می باشد را نیز در بر می گیرد. لذا تنها وقوع دلیل دعوی در یک کشور خارجی به عنوان مثال نقض یک قرارداد یا ارتکاب یک شبه جرم، کافی نمی باشد.“

در این رابطه، به نظر دادگاه عالی، این ادعا صحیح می باشد که بنابر مقررات حقوق عرفی پیشین در حقوق خصوصی بین المللی، عمل بر اساس یک رأی خارجی تنها در صورتی قابلیت اجرا خواهد داشت که خواننده دعوی بالا، در زمان رسیدگی ساکن آن کشور خارجی بوده یا حداقل در آنجا حضور فیزیکی داشته باشد. این واقعیت که دلیل دعوی در حوزه تحت صلاحیت یک دادگاه به وقوع پیوسته است، طبق قوانین بین المللی برای آن دادگاه صلاحیت ایجاد نموده و بنابراین آراء آن دادگاه را قابل تأیید و اجرا در بریتانیا نمی نماید.

نویسنده: ظفر اقبال

در این مقاله به موضوع قابلیت اجرای آراء خارجی در پاکستان پرداخته می شود. در قانون موجود، دو دسته از آراء وجود دارد: یک دسته آرائی که توسط دولت های وابسته صادر می گردند و دسته دیگر آرائی می باشند که توسط دولت های غیروابسته صادر می شوند. آراء دولت های وابسته دارای قابلیت اجرا می باشند اما در دولت های غیروابسته، ذینفع رأی بایستی برای اجرای حکمی که به نفع وی صادر گردیده است، در دادگاه دارای صلاحیت اقامه دعوی نماید.

پروسه موجود جهت تأیید و اجرای آراء خارجی به شرح ذیل می باشد: ذینفع یک رأی خارجی با سه گزینه روبرو می باشد: الف) درخواست مستقیم اجرا تحت قوانین مربوط به قانون آیین دادرسی مدنی سال ۱۹۰۸ که به موجب آن کشور صادر کننده رأی توسط دولت پاکستان به عنوان یک قلمروی وابسته شناخته می شود؛ ب) اقامه دعوی در پاکستان با تکیه بر یک رأی خارجی به عنوان دلیل؛ یا

ج) اقامه دعوی با تکیه بر دلیل اصلی دعوی
۱. بخش ۴۴A قانون آیین دادرسی مدنی ” قلمرو مستقل عبارتست از هر کشور یا سرزمین خارج از خاک هندوستان که دولت مرکزی از طریق اعلان در روزنامه رسمی و برای تحقق اهداف این بخش، آن را قلمرو وابسته اعلام نماید“؛ و منظور از ”دادگاه های بالاتر“ با در نظر گرفتن هر یک از این قلمروها، دادگاه هایی می باشد که در این اعلامیه رسمی ذکر گردیده اند. روند اجرا تنها در برخی موارد ذکر شده در ذیل می تواند مورد اعتراض قرار گیرد:

الف) چنانچه که رأی توسط دادگاه صالح صادر نشده باشد؛
ب) چنانچه که رأی مرتبط با موضوع پرونده نباشد؛
پ) چنانچه روند دعوی در ظاهر مخالف قانون بین الملل باشد و یا در صورت امتناع از اجرای قوانین پاکستان در صورت قابل اجرا بودن آنها؛
ت) چنانچه روند دادرسی که در خلال آن رأی صادر گردیده است مخالف حقوق فطری باشد؛
ث) چنانچه رأی با تقلب صادر شده باشد؛
ج) چنانچه رأی صادر شده ناقض هر یک از قوانین اجرایی در پاکستان باشد.

۲. به موجب بخش ۱۴ قانون آیین دادرسی مدنی، دادگاه های پاکستان بایستی بر اساس یک نسخه مصدق رأی خارجی احراز نمایند که رأی توسط یک دادگاه صالح صادر گردیده است مگر اینکه عکس آن ثابت گردد. تعهد اثبات این امر که دادگاه خارجی مورد نظر، صالح نبوده است بر عهده طرف ادعا کننده می باشد.

۳. دادگاه صادر کننده رأی یا حکم تنها در صورتی دارای صلاحیت خواهد بود که خواننده در زمان طرح دعوی در دولتی که دادگاه صادر کننده رأی در آن دایر است، سکونت داشته باشد. حکم دادگاه خارجی صادر کننده رأی که به موجب قوانین خویش در هر زمینه به جز حضور خواننده در محدوده صلاحیت، صالح شناخته می شود مانند محل ارتکاب عمل یا دلیل، به موجب پیمان لاهه نباید تأیید و اجرا گردد. اگر چه پاکستان کشور تحت پیمان لاهه نمی باشد، لکن قانون مربوط به صلاحیت دادگاه های خارجی می تواند در حمایت از دیدگاه بین المللی نسبت به این موضوع مفید واقع گردد.